

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ
(за матеріалами інтернет-версій друкованих ЗМІ
та онлайн-медіа)

16.05.2025

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. В Україні за час повномасштабної війни загинули 204 митці та 107 медійників. – Інф.](#)

[Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 15 трав. Історії крізь обличчя: у Києві згадали рятівників євреїв часів Голокосту. – Резніченко В.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. На Львівщині відкрили кримськотатарський культурний центр. – Інф.](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Україна молода. – 2025. – 15 трав. Україна підписала Рамкову конвенцію про штучний інтелект та права людини. – Здоровило Т.; Укрінформ. – 2025. – 15 трав. Україна підписала конвенцію Ради Європи про штучний інтелект і права людини. – Інф.](#)

Театр

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. В Ужгороді завершився І дитячий театральний фестиваль «Золота китиця». – Інф.](#)

Музика

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. У Ризі з благодійним концертом виступила капела бандуристів імені Майбороди. – Інф.](#)

[NV. – 2025. – 15 трав. «Найкраща колаба». «Жадан і Собаки» та «Курган & Agregat» запалили у спільній пісні про харків'ян «Холодна гора». – Інф.; Village Україна. – 2025. – 15 трав. Дивіться кліп гуртів «Жадан і Собаки» і «Курган і Agregat». Тут зруйнований Палац спорту у Харкові. – Головань Д.](#)

[Інтерфакс – Україна. – 2025. – 15 трав. Ziferblat виступить під №7 у фіналі «Євробачення – 2025». – Інф.](#)

Візуальні мистецтва

[Вечірній Київ. – 2025. – 15 трав. «Червоне – то любов»: у Музеї історії Києва демонструють оригінальні витинанки. – Катаєва М.](#)

[Вечірній Київ. – 2025. – 15 трав. Мистецтво як простір зцілення: у Музеї Гончара триває артпроект Лесі Синиченко. – Асадчева Т.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. У Миколаєві презентували виставку художніх](#)

[виробів «Ірисовий травень». – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. У Львові відкрили фотовиставку, присвячену 10-річчю прикордонного підрозділу «Шквал». – Інф.](#)

Кіномистецтво. Кінопрокат

[NV. – 2025. – 15 трав. Продюсувала Сара Джессіка Паркер. Олександр Терен представить фільм про балет, який він танцював в США, на Миколайчук OPEN. – Інф.](#)

Просвітництво

[Вечірній Київ. – 2025. – 15 трав. Історична пам'ять, що формує майбутнє: у Києві обговорили уроки Другої світової. – Асадчева Т.](#)

Література

[Укрінформ. – 2025. – 16 трав. Втрачений автобіографічний роман Йогансена «Югурта» перекладають українською. – Інф.](#)

[День. – 2025. – 15 трав. У Києві презентували двомовне видання про Крим та кримськотатарський народ «Календар пам'яті». – Інф.](#)

[Українська літературна газета. – 2025. – 16 трав. В Івано-Франківську вручили премії імені Василя Стефаника. – Інф.](#)

Музейна справа

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. В Україну повернулася викрадена під час Другої світової картина «Жіночий портрет». – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. Музей авангарду вирішили розмістити в історичній будівлі Києва. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. Миколаївський музей отримав у подарунок колекцію вишиванок, яким від 70 до 90 років. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. Франківський краєзнавчий музей отримав 11-метровий «Рушник єдності». – Інф.](#)

Охорона культурної спадщини

[Village Україна. – 2025. – 15 трав. Дивіться, як мозаїки 20 століття у Вінниці очистили водою під сильним тиском. – Гриненко В.](#)

Нацменшини. Закордонні українці

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. У центрі столиці Угорщини пройшов щорічний флешмоб до Дня вишиванки. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. В Естонії проведуть щорічний фестиваль «Вишиванка об'єднує». – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. Заходи до Всесвітнього дня вишиванки пройдуть у понад 30 містах Канади. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. У Мюнхені відбувся Фестиваль хорів української діаспори Німеччини. – Інф.](#)

Міжнародне співробітництво

[Укрінформ. – 2025. – 15 трав. У столиці Казахстану відкрили «Українську книжкову полицку». – Інф.](#)

[NV. – 2025. – 15 трав. «Фінансують вбивства і зґвалтування». Продюсери спін-оффу «Джон Вік» – «Балерина» планують прем'єру фільму в Росії – українці відреагували. – Інф.](#)

Загальні питання

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. В Україні за час повномасштабної війни загинули 204 митці та 107 медійників. – Інф.

В Україні від початку повномасштабного російського вторгнення загинули 204 митці і 107 українських та іноземних медійників. У Міністерстві культури та стратегічних комунікацій зазначили, що «ці дані не лише про масштаби втрат, а й нагадують про трагічні сторінки нашої історії...». «Літературно-мистецьке покоління, відоме як Розстріляне відродження, подарувало світові шедеври літератури, живопису, музики та театру. Ці митці були гордістю нашої нації. Сьогодні ми знову втрачаємо не просто талановитих українців, а частину нашої душі, адже кожен наш митець – це унікальна особистість, яка збагачувала українську культуру», – зауважили у МКСК. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3993213-v-ukraini-za-cas-povnomasstabnoi-vijni-zaginuli-204-mitci-ta-107-medijnikov.html>

Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 15 трав. Історії крізь обличчя: у Києві згадали рятівників євреїв часів Голокосту. – Резніченко В.

14 травня у Виставковому центрі «Жива пам'ять» Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр» пройшла міжконфесійна молитва, присвячена пам'яті українців – Праведників народів світу. Це щорічне вшанування тих, хто в роки Другої світової війни, ризикуючи власним життям, допомагав євреям вижити під час нацистських переслідувань. Захід зібрав релігійних діячів різних конфесій, представників державної влади, дипломатичного корпусу, родини Праведників та врятованих, а також громадськість. Ініціаторами заходу виступили Національний історико-меморіальний заповідник «Бабин Яр» спільно з Всеукраїнським благодійним фондом «Заради тебе». Як зазначила співорганізаторка заходу, очільниця фонду Юлія Гольденберг, подія мала не лише духовне, а й культурне значення: у межах заходу відкрили фотовиставку «Історії крізь обличчя», присвячену українським Праведникам. За словами Юлії Гольденберг, для організаторів це особливо особистий проєкт – адже вони мали честь знати багатьох героїв, слухати їхні історії наживо й передати ці спогади далі. Статус Праведника народів світу, який надається ізраїльським інститутом «Яд Вашем», присуджується неєвреям, котрі під час Голокосту рятували євреїв від нацистів. Згідно з офіційними даними, станом на травень 2025 року, 2707 українців були визнані такими Праведниками, що ставить Україну на четверту позицію у світі за кількістю відзначених осіб – після Польщі, Нідерландів та Франції. Водночас, скільки ще історій залишилися невідомими або забутими – неможливо підрахувати. Нині в Україні живими залишаються лише четверо Праведників, двоє з яких мешкають у столиці. На урочистостях виступили представники української влади, міжнародні дипломати та члени родин героїв. Вперше День пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни, на державному рівні почали відзначати у 2021 році. Верховна Рада тоді

ухвалила постанову №4479, якою офіційно встановила дату 14 травня для щорічного вшанування цих людей. Документ передбачає також низку ініціатив, зокрема створення спеціального реєстру українських рятівників, проведення тематичних заходів у школах та університетах, а також включення теми до конкурсів, досліджень і навчальних програм. Докладно:

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/istoriji-kriz-oblichchja-u-kijevi-zhadali-rjativnikiv-jevrejiv-chasiv-holokostu.html>

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. На Львівщині відкрили кримськотатарський культурний центр. – Інф.

У Дрогобичі на Львівщині відкрили кримськотатарський культурний центр. Про це повідомляє Меджліс кримськотатарського народу. Зазначається, що центр відкрито зусиллями місцевої кримськотатарської громади та ГО «Іхсан – Щирість». До відкриття в онлайн-форматі долучився голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров. Культурний центр розташований в історичній будівлі, в якій наразі відновлено перший поверх. Центр було створено за підтримки Данської ради у справах біженців, Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, благодійної організації NEEKA, міської влади і мера Дрогобича Тараса Кучми та за сприяння Меджлісу кримськотатарського народу. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3993276-na-lvivsini-vidkrili-krimskotatarskij-kulturnij-centr.html>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Україна молода. – 2025. – 15 трав. Україна підписала Рамкову конвенцію про штучний інтелект та права людини. – Здоровило Т.; Укрінформ. – 2025. – 15 трав. Україна підписала конвенцію Ради Європи про штучний інтелект і права людини. – Інф.

Україна підписала Рамкову конвенцію Ради Європи «Про штучний інтелект, права людини, демократію та верховенство права», повідомляє Міністерство цифрової трансформації у Фейсбукі. Документ підписали заступник міністра цифрової трансформації Олександр Борняков і заступник Генерального секретаря Ради Європи Бьорн Берге. Конвенція містить принципи, яких має дотримуватися держава при формуванні законодавства та використанні ШІ-продуктів у публічному секторі. Серед них – повага до людської гідності й автономії; прозорість та нагляд; недискримінація; захист приватності; надійність; безпека інновацій. У міністерстві наголосили, що Україна не просто приєднується до технологічного майбутнього – ми формуємо його за світовими стандартами разом із лідерами сфери. Конвенцію вже підписали 15 урядів – Великої Британії, США, Канади, ЄС, Ізраїлю, Японії та країн – членів Ради Європи. Докладно:

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/189395/>
<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3993247-ukraina-pidpisala-konvenciu-radi-evropi-pro-stucnij-intelekt-i-prava-ludini.html>

Театр

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. В Ужгороді завершився I дитячий театральний фестиваль «Золота китиця». – Інф.

В Ужгороді завершився Перший Всеукраїнський дитячий театральний фестиваль-премія «Золота китиця». Про це у Фейсбуці повідомив директор Закарпатського обласного музично-драматичного театру ім. братів Шерегіїв Рудольф Дзуринець. Протягом трьох днів на сцені театру вирували емоції, таланти й ширі оплески. Понад 160 юних акторів з Києва, Бучі, Вінниці, Запоріжжя, Миколаївщини та Закарпаття подарували глядачам 10 вистав, що вразили щирістю й професійністю. Фестиваль став не просто конкурсом – він став місцем зустрічі творчих сердець, простором натхнення й розвитку. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3993175-v-uzgorodi-zaversivsa-i-ditacij-teatralnij-festival-zolota-kitica.html>

Музика

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. У Ризі з благодійним концертом виступила капела бандуристів імені Майбороди. – Інф.

У стінах Церкви Святого Петра в Ризі відбувся благодійний концерт Національної заслуженої капели бандуристів України імені Григорія Майбороди, що став частиною європейського турне колективу. Про це у Фейсбуці повідомило посольство України в Латвії. Концерт зібрав численних глядачів. У заході взяв участь посол України в Латвії Анатолій Куцевол, який подякував артистам за культурну місію. Концерт мав й благодійну мету – під час події відбувався збір коштів на підтримку ЗСУ та розвиток української культури. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3993327-u-rizi-z-blagodijnim-koncertom-vistupila-kapela-banduristiv-ukraini-imeni-majborodi.html>

NV. – 2025. – 15 трав. «Найкраща колаба». «Жадан і Собаки» та «Курган & Agregat» запалили у спільній пісні про харків'ян «Холодна гора». – Інф.; Village Україна. – 2025. – 15 трав. Дивіться кліп гуртів «Жадан і Собаки» і «Курган і Agregat». Тут зруйнований Палац спорту у Харкові. – Головань Д.

Два харківських гурти «Жадан і Собаки» та «Курган & Agregat» презентували спільну пісню «Холодна гора» та кліп на неї. Зйомки відбувалися на тлі Харківського палацу спорту, який зруйнували окупанти, та у трамвайному депо, де розташовано трамваї, які пошкодило внаслідок російських обстрілів району Салтівка у 2022 році. Назва пісні обрана не випадково. Так називається місцевість у Харкові, а пісня, за словами музикантів, «про харківських підлітків, які дивляться з висоти старого району міста Харкова на прекрасний та безнадійний світ дорослих». До зйомок відео долучилися військовослужбовці другого корпусу НГУ «Хартія»: засновник підрозділу Всеволод Кожем'яко, Юлія «Тайра» Паєвська, заслужений артист України Михайло Озеров, художник Олег Калашнік, художник Гамлет

Зінківський. Кошти, зібрані з монетизації пісні та кліпу, підуть на потреби Патронатної служби «Хартії». Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/zhadan-i-sobaki-ta-kurgan-agregat-holodna-gora-spilna-pisnya-gurtiv-50514259.html>

<https://www.village.com.ua/village/culture/culture-news/362797-divitsya-klip-laquo-zhadana-i-sobak-raquo-i-nbsp-laquo-kurgana-i-agregat-raquo-u-nomu-nbsp-ndash-zruynovaniy-palats-sportu-u-harkovi>

Інтерфакс – Україна. – 2025. – 15 трав. Ziferblat виступить під №7 у фіналі «Євробачення – 2025». – Інф.

Гурт Ziferblat з піснею «Bird of pray» виступить під номером 7 у фіналі міжнародного пісенного конкурсу «Євробачення – 2025». Фінал пройде в Санкт-Якоб Холі в Базелі (Швейцарія) 17 травня. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/general/1072238.html>

Візуальні мистецтва

Вечірній Київ. – 2025. – 15 трав. «Червоне – то любов»: у Музеї історії Києва демонструють оригінальні витинанки. – Катаєва М.

У Музей історії міста Києва триває виставковий проєкт «Червоне – то любов». Червоний, білий та чорний стали основними кольорами витинанок мисткині Тетяни Кузьмич (Кашуби). Центральною та знаковою роботою в експозиції є витинанка червоного кольору довжиною до 10 метрів. Її художниця подала на Національний рекорд України як найбільшу витинанку. Центральним елементом роботи є герб України. Проєкт триватиме до 18 травня. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/112439/>

Вечірній Київ. – 2025. – 15 трав. Мистецтво як простір зцілення: у Музеї Гончара триває артпроєкт Лесі Синиченко. – Асадчева Т.

Нещодавно у Музеї Івана Гончара відкрилася персональна виставка Лесі Синиченко «Територія безпеки», що об'єднує роботи, створені упродовж трьох років війни. Експозиція складається з кількох серій, що розкривають різні етапи мистецького осмислення війни: «The Morphing», «My wonderful World», «Дослідження несвідомого», «Квітова мапа світу». Центральним елементом вистави є текстильна інсталяція, яка складається з підвішеної до стелі тканини, що нагадує намет. Проєкт отримав широке міжнародне визнання, адже серії, представлені на виставці, вже демонструвалися в культурних центрах Литви та Фінляндії. Підтримка Ради культури Литви (Lietuvos kultūros taryba) відіграла важливу роль у реалізації виставки, допомагаючи створити умови для діалогу та мистецького рефлексування. Виставка триватиме до 8 червня. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/112474/>

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. У Миколаєві презентували виставку художніх виробів «Ірисовий травень». – Інф.

У Миколаєві в межах мистецького проекту «Пори року», присвяченого 125-річчю Центральної міської бібліотеки імені Марка Кропивницького, відкрили виставку художніх виробів «Ірисовий травень». Про це розповіла організаторка заходу, голова ГО «Культурно-мистецька асоціація «Арт-спокуса», заслужений працівник культури України Валентина Кривцова. До експозиції «Ірисовий травень» увійшли художні вироби семи мисткинь Миколаєва та області: Тетяни Веремієнко, Світлани Бойкової-Калюжної, Людмили Гацури, Олени Коркішко, Лесі Сайковської, заслуженої майстрині народної творчості України Тетяни Ульяновіної, а також Алли Бондаревої з Баштанської громади. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3993162-u-mikolaevi-prezentuvali-vistavku-hudoznih-virobiv-irisovij-traven.html>

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. У Львові відкрили фотовиставку, присвячену 10-річчю прикордонного підрозділу «Шквал». – Інф.

У Zenyk Art Gallery у Львові презентували фотопроект «Хроніки «Шквалу»: 10 років незламності», присвячений 10 річниці створення прикордонної комендатури швидкого реагування «Шквал» 7 прикордонного Карпатського загону. На світлинах зображено справжнє життя підрозділу. Фотопроект ілюструє 35 світлин, він триватиме тиждень. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3993273-u-lvovi-vidkrili-fotovistavku-prisvacenu-10riccu-prikordonnogo-pidrozdilu-skval.html>

Кіномистецтво. Кінопрокат

NV. – 2025. – 15 трав. Продюсувала Сара Джессіка Паркер. Олександр Терен представить фільм про балет, який він танцював в США, на Миколайчук OPEN. – Інф.

14 червня на «Миколайчук OPEN» відбудеться національна прем'єра фільму «Перший ряд» / «Front Row». У фільмі йдеться про групу українських танцюристів в еміграції, які формують нову балетну трупку United Ukrainian Ballet. У Вашингтоні Олексій Тютюнник, один з провідних артистів балету, знайомиться з Олександром Будьком («Тереном») – військовим, який втратив обидві ноги в бою. Між ними зав'язується дружба, і Олександр приєднується до балетної трупи. Він бере участь у своїй першій хореографічній постановці на сцені в Каліфорнії (США). Олександр Будько особисто представить фільм на «Миколайчук OPEN» у Чернівцях. Над фільмом працювала режисерка-документалістка з Амстердаму Міріам Гуттман. Виконавчою продюсеркою стала Сара Джессіка Паркер. Стрічка увійшла до секції фестивалю «Невигадане». Світова прем'єра фільму «Перший ряд» відбулася на одному з найбільших фестивалів документального кіно США Doc NYC. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/teren-predstavit-film-pro-balet-v-ssha-v-yakomutancyuvav-prodyusuvala-yogo-sara-dzhessika-parker-50514219.html>

Просвітництво

Вечірній Київ. – 2025. – 15 трав. Історична пам'ять, що формує майбутнє: у Києві обговорили уроки Другої світової. – Асадчева Т.

Нещодавно у Музеї війни відбулося засідання Дискусійної платформи «Наша Перемога: Україна у Другій світовій війні», присвячене переосмисленню пам'яті про історичні події 1939–1945 років. Учасники дискусії обговорили ключові аспекти української участі у війні, трансформацію історичних наративів та вплив Другої світової на формування сучасної міжнародної політики. У рамках платформи також презентували науково-популярне видання «Україна у Другій світовій. Календар війни», яке висвітлює важливі події цього періоду та їхнє значення для українського суспільства. Спікерами події виступили провідні історики та науковці, зокрема: доктор історичних наук, професор Українського католицького університету Ярослав Грицак, член-кореспондент НАН України, доктор історичних наук, професор Інституту історії України НАН України Олександр Лисенко, доктор історичних наук, декан історичного факультету КНУ ім. Тараса Шевченка Іван Патриляк та докторка історичних наук, професорка Інституту історії України НАН України Олена Стяжкіна. До дискусії долучилися науковці та дослідники: кандидат історичних наук Олександр Алфьоров, засновник проєкту «Реальна історія» Акім Галімов, кандидат філософських наук Антон Дробович, історик, публіцист, журналіст Олександр Зінченко, кандидат історичних наук, співавтор YouTube-каналу «Історія без міфів» Владлен Мараєв та музейник, провідний науковий співробітник Музею історії Києва Віталій Нахманович. Докладно про перебіг події:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/112484/>

Література

Укрінформ. – 2025. – 16 трав. Втрачений автобіографічний роман Йогансена «Югурта» перекладають українською. – Інф.

Написаний українською мовою та втрачений роман Майка Йогансена «Югурта» почала перекладати з чернетки російського перекладу 1936 року старша наукова співробітниця Інституту літератури ім. Тараса Шевченка НАН України Ярина Цимбал. Про це літературознавиця розповіла на виступі у Харкові, який пройшов у каварні-книгарні видавця Олександра Савчука. «Югурта» – останній роман Майка Йогансена з підзаголовком «Повість про старий Харків». Дослідники вважають, що твір надрукували, однак увесь наклад знищили, оригінальний рукопис українською було вилучено НКВС. З української роман перекладав російський перекладач польського походження Павло Зенкевич. Рукопис – чорновий, у ньому є закреслення та зноски на полях. Майк Йогансен – поет, прозаїк доби Розстріляного відродження, перекладач, літературний критик, сценарист, мовознавець; народився та працював у Харкові. За 17 років творчої діяльності вийшли друком вісім поетичних книжок та дві збірки кращих віршів, десять книг прози, чотири книжки для дітей, дві монографії з літературознавства. У 1937 р. Майка

Йогансена заарештували. 27 жовтня 1937 р. його розстріляли у Києві в Лук'янівській в'язниці НКВС. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3993509-vtracenij-avtobiograficnij-roman-jogansena-ugurta-perekladaut-ukrainskou.html>

День. – 2025. – 15 трав. У Києві презентували двомовне видання про Крим та кримськотатарський народ «Календар пам'яті». – Інф.

У Києві презентували двомовне видання про Крим та кримськотатарський народ «Календар знаменних і пам'ятних дат з історії Криму та кримськотатарського народу». Над виданням майже два роки працювали дослідники, редактори, дизайнери, історики та перекладачі з Херсона, розповів керівник проєкту Ібрагім Сулейманов. Історичну частину курувала українська історикня та телеведуча кримськотатарського походження Гульнара Абдулаєва. «Календар пам'яті» написаний двома мовами: кримськотатарською та українською. У виданні зібрано понад 700 подій та біографій. Книга не для продажу, її тираж обмежений та безкоштовно передаватиметься у бібліотеки, навчальні заклади, державні інституції, які займаються питаннями Криму та освіти. Докладно:

<https://day.kyiv.ua/news/150525-u-kyievi-prezentuvaly-dvovomne-vydannya-pro-krym-ta-krymskotatarskyy-narod-kalendar>

Українська літературна газета. – 2025. – 16 трав. В Івано-Франківську вручили премії імені Василя Стефаника. – Інф.

Заступниця голови обласної державної адміністрації Крістіна Торган та перший заступник голови обласної ради Василь Гладій вручили лауреатам 2025 року премію імені Василя Стефаника в галузі літератури. Нагородження відбулося у день народження видатного письменника у рамках урочистої академії відзначення 85-ліття Прикарпатського Національного університету ім. Василя Стефаника. Лауреатами найвищої обласної відзнаки в галузі літератури цього року стали: у номінації «поезія» – Іван Андрушко зі збіркою віршів «За тенетами часу»; у номінації «проза» – Іванна Стеф'юк за книгу образків «Дідова правда»; у номінації «документальна і науково-критична література» – Роман Киселюк за книжку етнографічних матеріалів «Світ потребує радості: гуцульські приповідки, прислів'я, коломийки»; у номінації «новелістика» – Михайло Буджак зі збіркою «Ін'єкція»; у номінації «твори або роботи, що популяризують творчість Василя Стефаника, у тому числі авторства письменників, котрі проживають за межами області» – Оксана Тебешевська за драматичну поему «Ой не коси, бузьку, сіна...». Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/v-ivano-frankivsku-vruchyly-premii-imeni-vasyliya-stefanyka/>

Музейна справа

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. В Україну повернулася викрадена під час Другої світової картина «Жіночий портрет». – Інф.

До Національного художнього музею України повернулася викрадена під час Другої світової війни картина «Жіночий портрет». Картину представили громадськості в Києві. «Жіночий портрет» (1898) Владислава Галімського – перший твір з колекції Національного художнього музею України, який повернувся до нього після незаконного вивезення під час Другої світової війни. Картину виявили у 2018 році на одному з німецьких аукціонів у місті Штутгарті, де у 2013 році її було продано, а дані про покупця не розголошувалися. Завдяки наполегливості команди музею та ґрунтовно проведеній роботі зі збору доказів, вдалося підтвердити, що йдеться саме про твір з колекції НХМУ, втрачений під час Другої світової війни. «До кожного рядочку в списку втрат музею ми роками шукали зображення й перевіряли всю можливу інформацію. І ось один із творів ми побачили на аукціоні в Штутгарті й з'явилася надія, що ми його зможемо якось повернути. Аукціони не йшли назустріч нам, і ми зверталися до Інтерполу та інших організацій. Але справжній прорив стався, коли ми надали інформацію Службі зовнішньої розвідки», – зазначила генеральна директорка НХМУ Юлія Литвинець. Службі зовнішньої розвідки України вдалося встановити, що картина потрапила до однієї з європейських країн. Її розшук та повернення в Україну було здійснено силами СЗРУ. За часів Другої світової війни лише з колекції Національного художнього музею України було вивезено понад 65 тисяч одиниць зберігання – живопису, графіки, скульптури, декоративно-прикладного мистецтва, бібліотечних та архівних фондів. У музеї вважають, що сьогодні ці історичні втрати перегукуються з реальністю нової війни, у якій Україна знову втрачає свою культурну спадщину внаслідок російської агресії. У такій ситуації кожен знайдений і повернутий до України мистецький твір – це не просто експонат, а символ боротьби, перемоги й збереження національної пам'яті, наголошують у музеї. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3993484-v-ukrainu-povernulasa-vikradena-pid-cas-drugoi-svitovoi-kartina-zinocij-portret.html>

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. Музей авангарду вирішили розмістити в історичній будівлі Києва. – Інф.

Музей авангарду у Києві розміститься в історичній будівлі на вул. Липській, повідомила заступниця голови КМДА Ганна Старостенко. Вона зазначила: «У листопаді 2024 року в столиці створили «Музей авангарду» – нову філію Музею історії міста Києва. Для її постійної експозиції Київрада підтримала виділення вільного приміщення в історичній будівлі ... на вул. Липській, 16, що є пам'яткою архітектури місцевого значення». На це приміщення ще у 2017 році було укладено охоронний договір № 3543. Заступниця голови КМДА поінформувала, що у межах програми «Охорона та збереження культурної спадщини м. Києва на 2025–2027 роки» було передбачено кошти на реставрацію будівлі, що стане домівкою для постійної експозиції. «Усі роботи зі створення нового музейного простору

виконуватимуться з обов'язковим дотриманням пам'яткоохоронного законодавства», – сказала вона. На її думку, створення у столиці Музею авангарду є актом культурного суверенітету і утвердження ідентичності, яку роками намагалися привласнити росіяни. «Таким чином ми повертаємо Україну на мапу світового авангарду, а Києву – його роль як одного з головних центрів цієї мистецької течії... Це не лише про мистецтво, а і про право на власну культурну пам'ять та справедливість», – зазначила Ганна Старостенко. Колекція музею вже налічує понад 145 творів, подарованих меценатами – українськими колекціонерами та митцями. «Вона охоплює повний спектр розвитку українського авангарду – від його витоків у першій половині ХХ століття до робіт сучасних митців. Колекція представляє таких знаних майстрів, як Анатоль Петрицький, Вадим Меллер, Олександра Екстер, Олександр Богомазов, а також сучасних митців – Олега Тістола, Марину Скугарєву, Віктора Сидоренка», – зазначила заступниця голови КМДА. Вона поінформувала, що унікальним експонатом колекції є «Портрет Тараса Шевченка» представника класичного авангарду Віктора Артемцева. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3993436-muzej-avangardu-virisili-rozmistiti-v-istoricnij-budivli-kieva.html>

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. Миколаївський музей отримав у подарунок колекцію вишиванок, яким від 70 до 90 років. – Інф.

Миколаївський обласний краєзнавчий музей отримав у подарунок від кандидата історичних наук Олександра Хаєцького колекцію з 20 вишитих сорочок, більшості з яких від 70 до 90 років. Про це йдеться на сторінці музею у Фейсбуці. Серед переданих сорочок є жіночі та чоловічі, буденні та святкові. Більшість із них – 30–50-х років минулого століття з різноманітними геометричними та рослинними орнаментами, що прикрашають рукава та погруддя. Справжньою окрасою колекції є борщівська сорочка, подарована Олександру Хаєцькому жителькою Львова Мирославою Біян. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3993263-mikolaivskij-muzej-otrimav-u-podarunok-kolekciu-visivanok-akim-vid-70-do-90-rokiv.html>

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. Франківський краєзнавчий музей отримав 11-метровий «Рушник єдності». – Інф.

В Івано-Франківську «Рушник єдності», який побував у різних містах України, урочисто передали у краєзнавчий музей. «... Над ним працювали упродовж шести місяців викладачі та студенти нашого коледжу», – підкреслила авторка ідеї «Рушника єдності», завідувачка відділення фахового коледжу культури і мистецтв Калуща, докторка філософії Іванна Свирид. За її словами, довжина рушника сягає 11 м 79 см, ширина – майже 1 м. На ньому – орнаменти різних етнографічних груп України, втілених у нетрадиційній техніці. Наразі «Рушник єдності» мають намір представити у країнах, де проживає українська діаспора. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3993337-frankivskij-kraeznavcij-muzej-otrimav-11metrovij-rusnik-ednosti.html>

Охорона культурної спадщини

Village Україна. – 2025. – 15 трав. Дивіться, як мозаїки 20 століття у Вінниці очистили водою під сильним тиском. – Гриненко В.

У Вінниці очистили три мозаїки ХХ ст. за допомогою технічної мийки водою під високим тиском, повідомляє Вінницька міська рада. Перед початком робіт фахівці Бюро охорони культурної спадщини оглянули кілька пам'яток й обрали ті, які перебувають у хорошому стані й точно витримують «таке глибоке очищення» без пошкоджень. Загалом безконтактним методом очистили три мозаїки – на будівлі РАЦСу, профучилища й турклубу «Меркурій». Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/city/city-news/362773-divitsya-yak-mozayiki-20-stolittya-u-vinnitsi-ochistili-vodoyu-pid-silnim-tiskom>

Нацменшини. Закордонні українці

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. У центрі столиці Угорщини пройшов щорічний флешмоб до Дня вишиванки. – Інф.

У самому серці Будапешта – від площі Деак до Базиліки Святого Іштвана – відбувся яскравий флешмоб до Всесвітнього дня вишиванки 2025. Про це у Фейсбучі повідомило Товариство «Нова Хвиля» (Nova Hvylya Egyesület). Захід уже традиційно організували «Нова Хвиля», речниця української меншини в угорському парламенті Ліліана Грекса та Державне самоврядування українців Угорщини. Урочиста хода з молитвою за Україну, яку провели отці Володимир Мисів та Дмитро, зібрала численних учасників – українців з усієї Угорщини, а також мешканців і туристів, які зупинялися, фотографували та висловлювали слова підтримки Україні. Почесною гостею події стала народна депутатка України Юлія Гришина. Флешмоб у Будапешті до Дня вишиванки проводиться вже вдев'яте. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3993366-u-centri-stolici-ugorsini-projsov-soricnij-flesmob-do-dna-visivanki.html>

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. В Естонії проведуть щорічний фестиваль «Вишиванка об'єднує». – Інф.

18 травня в Естонії відбудеться традиційний фестиваль «Вишиванка об'єднує», який щороку збирає українську громаду та друзів України з усієї країни. Про це у Фейсбучі повідомила Асоціація українських організацій в Естонії (АУОЕ). Місцем проведення стане Естонський музей просто неба (Eesti Vabaõhmuuseum) на хуторі Сету. На гостей чекає насичена культурна програма. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3992834-v-estonii-provedut-soricnij-festival-visivanka-obednue.html>

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. Заходи до Всесвітнього дня вишиванки пройдуть у понад 30 містах Канади. – Інф.

Цього року різноманітні заходи до Всесвітнього дня вишиванки відбудуться у щонайменше 33 містах у всіх провінціях Канади. Більшість

заходів організовує Конгрес українців Канади. 15 травня акції відбудуться у Торонто, Вінніпезі, Кітченері, Едмонтоні, Калгарі, Саскатуні, Ванкувері, Фредеріктоні, Монреалі, Йорктоні, Комоксі й багатьох інших містах. 16 травня Вишивана хода пройде в Оттаві, 17 травня – у Гамільтоні, а 18 травня – у Шарлоттауні. Також раніше цього тижня український пікнік відбувся у Квебек-сіті. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3993165-zahodi-do-vsesvitnogo-dna-visivanki-projdut-u-ponad-30-mistah-kanadi.html>

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. У Мюнхені відбувся Фестиваль хорів української діаспори Німеччини. – Інф.

У катедральному храмі Покрову Пресвятої Богородиці Мюнхена відбувся Фестиваль хорів Апостольського екзархату в Німеччині та країнах Скандинавії, який об'єднав у спільній молитві та духовному співі 14 парафіяльних хорових колективів з українських громад Німеччини. Про це повідомив сайт Апостольського екзархату в Німеччині та країнах Скандинавії. Захід був проведений за ініціативи владики, апостольського екзарха Богдана Дзюраха у рамках паломництва з нагоди Ювілейного року. У Фестивалі взяли участь квінтет «Благовіст» (Парафія Зіслання Святого Духа, м. Кельн); хор «Покрова» (Душпастирство Покрову Богородиці, м. Оффенбах); хор «Голос віри» (Парафія Св. Василя Великого, м. Штуттгарт); український жіночий хор «Стефанія» (м. Новий Ульм); жіночий хор української спільноти при Karuzinerkirche (м. Айхштетт); хор «Миколаїв дзвін» (Парафія Св. Миколая, м. Нюрнберг); ансамбль PAVA (м. Альтьоттінг) та ін. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3992820-u-munheni-vidbuvsafestival-horiv-ukrainskoi-diaspori-nimeccini.html>

Міжнародне співробітництво

Укрінформ. – 2025. – 15 трав. У столиці Казахстану відкрили «Українську книжкову полицку». – Інф.

У бібліотеці школи-гімназії №47 міста Астана відбулося офіційне відкриття «Української книжкової полицки», книги для якої надано за сприяння волонтерської ініціативи «Український дім в Казахстані» при посольстві України. Про це посольство України в Казахстані повідомило на своїй фейсбук-сторінці. Загалом диппредставництво передало 25 книжкових видань, які охоплюють книги з мистецтва, підручники та словники з української мови, дитячу літературу та поезію. Проєкт «Українська книжкова полицка» реалізується під патронатом Першої леді України Олени Зеленської за підтримки МЗС, МКСК та Українського інституту книги. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3993177-u-stolici-kazahstanu-vidkrili-ukrainsku-knizkovu-policku.html>

NV. – 2025. – 15 трав. «Фінансують вбивства і зґвалтування».

Продюсери спін-оффу «Джон Вік» – «Балерина» планують прем'єру фільму в Росії – українці відреагували. – Інф.

Продюсерська компанія Lionsgate планує випустити в Росії спін-офф фільму «Джон Вік» – «Балерина». Українці відреагували на таке рішення. Про це пише Variety. За даними видання, «Балерина» з Аною де Армас у головній ролі вийде у російських кінотеатрах 5 червня через дистриб'ютора Atmosfera Kino. Речник Lionsgate відмовився від коментарів. Втім проінформоване джерело заявило, що студія готова «рухатися вперед у Росії в кожному конкретному випадку», а зміна політики пояснюється «плином часу» і тим, що «настрої змінилися». Variety зазначає, що цей крок пов'язаний «з надією на те, що великі студії підуть за Lionsgate на тлі зниження міжнародних касових зборів і очікування розрядки у відносинах між Росією та Україною». Українці в соцмережах відреагували на рішення Lionsgate повернутися на ринок Росії. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/film-balerina-spin-off-dzhona-vika-oficiyno-pokazhut-v-rosiji-ukrajinci-obureni-50514227.html>

Випуск підготувала
завідувачка сектору оперативного інформування
та розповсюдження інформації Інформцентру з питань культури та мистецтва;
тел.: 425-23-26
електронна адреса: infocenter@nplu.org
info_nplu@ua.fm